

Nr 93

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om
ändring i lagen (1959: 99) om köttbesiktning m. m.;
given Stockholms slott den 6 mars 1970.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändring i lagen (1959: 99) om köttbesiktning m. m.

GUSTAF ADOLF

Ingemund Bengtsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ändring i köttbesiktninglagen för att förhindra vissa överlåtelse av obesiktigat kött. Möjlighet att införa slakteritvång föreslås för slakt av våra vanliga fjäderfän. Vidare föreslås slopande av länsstyrelsens prövning av köttbesiktningstaxa som kommun fastställer.

Förslag

till

Lag

om ändring i lagen (1959: 99) om köttbesiktning m. m.

Härigenom förordnas i fråga om lagen (1959: 99) om köttbesiktning m. m.

dels att 19 § skall upphöra att gälla,

dels att 1, 3 och 4 §§, 10 § 1 mom., 13 § 1 mom. samt 14, 16 och 17 §§ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

1 §.

Vad i denna lag stadgas äger, där ej annat följer av vad nedan angives, tillämpning på kött av nötkreatur, får, get, svin, häst, ren, älg, vildsvin, sumpbäver (nutria), björn, räv och grävling.

Vad i denna lag stadgas äger, där ej annat följer av vad nedan angives, tillämpning på kött av nötkreatur, får, get, svin, häst, ren, älg, vildsvin, sumpbäver (nutria), björn, räv, grävling, höns, kalkon, anka, tamgås och tamduva.

3 §.

Köttbesiktningstvång innebär, att till människoföda avsett kött skall hava i färskt tillstånd godkänts vid besiktning enligt denna lag innan köttet saluhålles, användes vid beredning av livsmedel, som är avsett att saluhållas, eller till annan överlämnas för sådan användning eller förvaras å allmän saluplats, i försäljningslokal med därtill hörande utrymmen eller i lokal avsedd för beredning av livsmedel.

Slakteritvång innebär, att inom visst område slakt ej må ske annorstädes än i offentligt slakthus, inrättat på sätt i 11 § sägs, eller i slakteriinrättning, som av veterinärstyrelsen ställts under offentlig kontroll (kontrollslakteri), samt att med kött som härrör från djur, vilket slaktats inom riket, ej må inom området företagas åtgärd, som nämnts i första

Köttbesiktningstvång innebär, att till människoföda avsett kött skall hava i färskt tillstånd godkänts vid besiktning enligt denna lag innan köttet saluhålles eller överlåtes till annan, förvaras å allmän saluplats, i försäljningslokal med därtill hörande utrymmen eller i lokal avsedd för beredning av livsmedel eller, om sådant fall icke föreligger, användes som livsmedel eller vid beredning av livsmedel.

Slakteritvång innebär, dels att inom visst område slakt ej må ske annorstädes än i offentligt slakthus, inrättat på sätt i 11 § sägs, eller i slakteriinrättning, som av veterinärstyrelsen ställts under offentlig kontroll (kontrollslakteri, fjäderfäkontrollslakteri), dels att kött från djur, vilket slaktats inom riket men ej i offentligt slakthus, kontrollslakteri eller

(Nuvarande lydelse)

stycket, därest slakten icke skett i offentligt slakthus eller kontrollslakteri.

Slakteritvång avser icke sådan slakt av eget djur, som utom stadsplanlagt område sker för förbrukning i eget hushåll. Beträffande nödslakt gälla bestämmelserna i 12 §.

(Föreslagen lydelse)

fjäderfäkontrollslakteri, ej må inom området saluhållas, användas vid beredning av livsmedel, som är avsett att saluhållas eller överlämnas till annan för sådan användning, eller förvaras på sätt som nämnts i första stycket.

Köttbesiktningstvång och slakteritvång gälla icke för slakt av enstaka djur, om uppfödaren för sitt eget hushålls behov själv utför eller låter utföra slakten på fastighet som han brukar och där djuret är uppfött. Besiktningstvång och slakteritvång gälla icke heller för slakt av ren som same utför eller låter utföra för eget eller annan sames hushålls behov. Köttbesiktningstvång enligt denna lag gäller icke för slakt av höns, kalkon, anka, tamgås och tamduva.

Beträffande nödslakt gälla bestämmelserna i 12 §.

4 §.

Utan hinder av bestämmelserna i denna lag må jakträttsinnehavare försälja obesiktigat kött av älg, som skjutits å hans jaktområde, till personer som deltagit i eller varit behjälpliga vid jakten eller äro bosatta inom jaktområdet.

Utan hinder av bestämmelserna i denna lag må jakträttsinnehavare i eget hushåll förbruka obesiktigat kött av älg som skjutits å hans jaktområde ävensom överlämna sådant kött till personer som deltagit i eller varit behjälpliga vid jakten eller äro bosatta inom jaktområdet.

10 §.

1 m o m. På framställning av kommun må länsstyrelsen förordna, att slakteritvång beträffande nötkreatur, får, get, svin eller häst skall gälla inom kommunen eller del därav. Innan sådant förordnande meddelas skall yttrande inhämtas från veterinärstyrelsen. Jämväl i fråga om ändring eller upphävande av sådant förordnande skall sagda förfarande tillämpas.

1 m o m. På framställning av kommun må länsstyrelsen förordna, att slakteritvång beträffande nötkreatur, får, get, svin, häst, höns, kalkon, anka, tamgås eller tamduva skall gälla inom kommunen eller del därav. Innan sådant förordnande meddelas skall yttrande inhämtas från veterinärstyrelsen. Jämväl i fråga om ändring eller upphävande av sådant förordnande skall sagda förfarande tillämpas.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

13 §.

1 mom. För köttbesiktning — — — — — sammanhängande åtgärder.

Fullmäktiges beslut enligt näst föregående stycke skall för att vinna bindande kraft underställas länsstyrelsen, som äger att beslutet helt eller delvis fastställa eller ock ogilla.

14 §.

I överenskommelse om anlåtande av kontrollslakteri, som i samband med fråga om införande av slakteritvång träffas mellan kommun och kontrollslakteri, skall angivas efter vilka grunder djurägare har att gälda med slakten och köttbesiktningen förenade kostnader.

I överenskommelse om anlåtande av kontrollslakteri *eller fjäderfäkontrollslakteri*, som i samband med fråga om införande av slakteritvång träffas mellan kommun och kontrollslakteri *eller fjäderfäkontrollslakteri*, skall angivas efter vilka grunder djurägare har att gälda med slakten och köttbesiktningen förenade kostnader.

16 §.

Företager någon slakt eller vidtager någon eljest åtgärd i strid med vad i 3 §, 5 §, 10 § 1 eller 3 mom. eller 12 § föreskrivits om köttbesiktningstvång, slakteritvång *eller nödslakt*, straffes med dagsböter.

Till samma straff dömes den som bryter mot vad i 9 § 4 mom. stadgas eller inom riket uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtager i 3 § första stycket angiven åtgärd med kött eller annan vara, som stämplats eller märkts i strid med stadgandet i 9 § 4 mom.

Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. företager slakt eller eljest vidtager åtgärd i strid med vad i 3 eller 5 § föreskrivits om köttbesiktningstvång eller slakteritvång, eller

2. bryter mot 9 § 4 mom. eller 12 §.

17 §.

Har någon förövat gärning, som i 16 § är belagd med straff, skall, där ej särskilda förhållanden annat föranleda, kött eller annan vara, som gärningen avser, jämte emballage förklaras förverkad.

Vara som utgjort föremål för brott enligt denna lag skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt.

I stället för varan kan dess värde förklaras förverkat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1970.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 6 mars 1970.

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, HOLMQVIST, ASPLING, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bengtsson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen om köttbesiktning m. m.* och anför.

I skrivelse den 24 februari 1969 har statskontoret föreslagit att kommuns skyldighet enligt 13 § 1 mom. lagen (1959:99) om köttbesiktning m. m. (köttbesiktninglagen) att underställa länsstyrelse beslut om köttbesiktningstaxa skall upphöra. Statskontoret har även redovisat yttranden över detta förslag från länsstyrelserna i Östergötlands, Malmöhus och Västmanlands län samt veterinärstyrelsen, kommunalrättskommittén och Svenska kommunförbundet. Över förslaget har efter remiss från jordbruksdepartementet yttranden avgetts av Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF), Sveriges lantbruksförbund och Köttbranschens riksförbund.

Veterinärstyrelsen har i skrivelse den 2 juni 1969 föreslagit att bestämmelserna om slakteritvång i köttbesiktninglagen görs tillämpliga på kött av fjäderfä. Över förslaget har efter remiss yttranden avgetts av lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, länsstyrelserna i Östergötlands, Kristianstads, Hallands och Skaraborgs län, Broiler-Intressenters förening, Föreningen Svensk fjäderfäskötsel, Köttbranschens riksförbund, RLF, Svenska kommunförbundet, Sveriges lantbruksförbund och Sveriges veterinärförbund. Länsstyrelserna i Östergötlands, Kristianstads och Skaraborgs län har bifogat yttranden från länsveterinären i respektive län. Yttranden har även inkommit från Östergötlands läns fjäderfäavelsförening och Skaraborgs länsavdelning av Svenska kommunförbundet.

I skrivelse den 18 november 1969 har slutligen veterinärstyrelsen efter samråd med statens jordbruksnämnd föreslagit att köttbesiktningstvång enligt köttbesiktninglagen införs även för sådant kött som djurägaren använder för egen konsumtion ävensom viss ändring i reglerna om slakteritvång och en närmare precisering av begreppet husbehovsslakt. Över detta förslag har yttranden avgetts av statens institut för folkhälsan, lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, statens institut för

konsumentfrågor, länsstyrelserna i Stockholms, Kristianstads och Jämtlands län, statens veterinärmedicinska anstalt, livsmedelsstadgekommittén, Svenska kommunförbundet, Svenska samernas riksförbund, Sveriges lantbruksförbund, Kooperativa förbundet (KF), Köttbranschens riksförbund och RLF. Kommerskollegium har bifogat yttranden från handelskamrarna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Luleå. Länsstyrelserna i Stockholms, Kristianstads och Jämtlands län har bifogat yttranden från vederbörande länsveterinär.

Sedan ärendena därefter ytterligare övervägts inom jordbruksdepartementet, anhåller jag nu att få ta upp dem till behandling.

Nuvarande bestämmelser

Köttbesiktninglagen har tillämpning på kött av nötkreatur, får, get, svin, häst, ren, älg, vildsvin, sumpbäver (*nutria*), björn, räv och grävling (1 §). Till kött räknas även blod och andra till människoföda brukliga delar av nyssnämnda djur (2 §). Enligt 5 § gäller köttbesiktningstväng inom hela landet. Köttbesiktningstväng innebär att till människoföda avsett kött skall ha i färskt tillstånd godkänts vid besiktning enligt lagen innan köttet saluhålls, används vid beredning av livsmedel, som är avsett att saluhållas, eller till annan överlämnas för sådan användning eller förvaras på allmän saluplats, i försäljningslokal med därtill hörande utrymmen eller i lokal avsedd för beredning av livsmedel (3 § första stycket). — Lagen innehåller vidare bestämmelser om slakteritväng. Slakteritväng innebär att inom visst område slakt inte får ske på annat ställe än i offentligt slakthus, d. v. s. kommunalt slakthus som inrättats enligt plan som veterinärstyrelsen godkänt, eller i annan slakteriinrättning som av veterinärstyrelsen ställts under offentlig kontroll (kontrollslakteri) samt att med kött från djur, som slaktats inom riket, inte får inom området företas åtgärd, som nämnts i 3 § första stycket, om slakten inte skett i offentligt slakthus eller kontrollslakteri. Slakteritväng avser inte sådan slakt av eget djur, som sker utom stadsplanlagt område för förbrukning i eget hushåll (3 § andra stycket). Om införande av slakteritväng beträffande nötkreatur, får, get, svin eller häst förordnar länsstyrelse på framställning av kommun. Kungl. Maj:t får förordna, att slakteritväng skall införas även beträffande ren. Sådant förordnande har meddelats och fr. o. m. den 1 juli 1968 får slakteritväng införas beträffande ren. Före beslut i frågan skall veterinärstyrelsens yttrande inhämtas. Slakteritväng får inte införas om inte kommunen på ändamålsenligt sätt sørjt för att slakt kan utföras utan tidsutdräkt (10 §).

Taxa för köttbesiktningen beslutas av kommunens fullmäktige men skall för att vinna bindande kraft underställas länsstyrelsen, som kan helt eller delvis fastställa beslutet eller ogilla det (13 § 1 mom.). I över-

enskommelse om anlitan­de av kontrollslakteri, som träffas mellan kom­mun och kontrollslakteri i samband med fråga om införande av slakteri­tvång, skall anges efter vilka grunder djurägare har att ersätta kostnader för slakten (14 §).

Om i följd av slakteritvånga införande byggnad eller annan inrättning, där slakterirörelse bedrivs med vederbörligt godkännande, inte längre kan an­vändas för avsett ändamål, är ägaren berättigad att få ersättning av kom­munen för den värde­minskning, som fastigheten eller inrättningen därige­nom undergår (15 §).

Om någon företar slakt eller vidtar annan åtgärd i strid med föreskrif­terna om köttbesiktningstvång, slakteritvång eller nödslakt straffas han med dagsböter. Till samma straff dömes den som bryter mot 9 § 4 mom. eller inom riket uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar åtgärd som anges i 3 § första stycket med kött eller annan vara som stämplats eller märkts i strid med stadgan­det i 9 § 4 mom. (16 §). Om någon förövat gärning som är straff­belagd i 16 § skall, om inte särskilda förhållanden föranleder annat, kött eller annan vara, som gärningen avser, jämte emballage förklaras förver­kad (17 §). Värdet av förverkad egendom tillfaller kronan (19 §).

Kungörelsen (1958: 116) om viss offentlig kontroll av fjäderfäslakterier (*fjäderfäkontrollkungörelsen*, ändrad 1959: 276) har tillämpning på höns, kalkoner, ankor, tamgäss och tamduvor (1 §). Den som yrkesmässigt bedri­ver slakt av fjäderfä och därvid antingen tar emot djur från två eller flera producenter eller slaktar djur till en kvantitet av minst 500 kg slaktad vikt för år måste göra anmälan om rörelsen hos veterinärstyrelsen (2 §). Inrätt­ning för slakt av fjäderfä får veterinärstyrelsen på ansökan av innehavaren ställa under offentlig kontroll och tilldela nummer såsom fjäderfäkontroll­slakteri (4 och 5 §§). I sådant slakteri får som regel inte slaktas annat än fjäderfä och kaniner (6 §). Vid fjäderfäkontrollslakteri finns för besiktning av slaktdjur besiktningsveterinär och besiktningsbiträde. De förordnas av veterinärstyrelsen (7 och 8 §§). Fjäderfäkropp som godkänts vid besiktning skall, liksom enligt köttbesiktningslagen besiktigt kött, kontrollmärkas (9 §).

Enligt 11 § 2 mom. *livsmedelsstadgan* (1951: 824, ändrad senast 1965: 236) får fjäderfä inte utan särskilt tillstånd av hälsovårdsnämnden plockas eller befrias från sina inälvor inom livsmedelslokal.

Statskontorets skrivelse och remissyttrandena

Statskontoret undersökte under våren 1968 inom ramen för statskontorets pågående undersökning av länsstyrelsernas organisation, arbetsformer och personalbehov m. m. handläggningen vid länsstyrelsen i Värmlands län av ärenden om fastställande av taxa för köttbesiktning. I anslutning därtill läm-

nade övriga länsstyrelser uppgifter om ärendemängder, resursåtgång m. m. Härav framgår bl. a. att ärendegruppen är av ringa betydelse för länsstyrelsernas arbetsbelastning. Den lokala lönekostnaden för ärendenas handläggning torde inte överstiga 5 000 kr. per år. Ärendena torde dessutom komma att minska, eftersom taxa ej längre skall fastställas årligen. Länsstyrelsernas granskning innebär främst kontroll av att besiktningsverksamheten inte skall gå med vinst. Det har ytterligt sällan förekommit att länsstyrelser inte omgående kunnat fastställa den av kommunen antagna taxan. Ett slopande av underställningsskyldigheten medför visserligen inte någon egentlig resursbesparing hos länsstyrelserna men innebär att en för länsstyrelsernas del perifer arbetsuppgift försvinner och att slutligt beslut fattas av den myndighet som är närmast till för detta.

Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget.

Veterinärstyrelsens skrivelser och remissyttrandena

Slakteritvång beträffande kött av fjäderfä. Veterinärstyrelsen framhåller att det från rent hygieniska synpunkter funnits lika starka motiv att föra in köttbesiktnings- och slakteritvång beträffande kött av fjäderfä som i fråga om många andra köttslag. De hygieniska motiven har efter hand ytterligare förstärkts genom förekomsten av salmonellasmitta.

Orsaken till att kött av fjäderfä inte tagits med i köttbesiktningslagen är enligt styrelsen de olägenheter som besiktnings- och slakteritvång skulle ha inneburit för den hävdvunna handeln med oplockat fjäderfä. Styrelsen anför vidare.

Införandet av möjlighet för fjäderfäslakteri att under statlig kontroll gå ut på marknaden med kött som försetts med offentlig märkning beträffande godkänd hygien var att betrakta som ett första steg i riktning mot den fullständigare reglering som gäller för annat kött enligt köttbesiktningslagen. F. n. finns 17 fjäderfäkontrollslakterier som underkastats statskontroll. Dessa torde uppskattningsvis svara för bortåt tre fjärdedelar av den totala fjäderfäslakten. Uppfödningen av fjäderfä genomgår också en storleksrationisering som underlättar en centralisering av slakten till slakterier med godtagbara hygieniska anordningar. F. n. torde ca 200 broileruppfödare svara för den helt dominerande delen av produktionen av slaktfjäderfä. De praktiska förhållanden, under vilka fjäderfäslakt och handel med slaktat fjäderfä sker, har undergått sådana förändringar att ett andra steg i regleringen av denna hantering nu bör kunna tas utan alltför kännbara olägenheter för berörda uppfödare och företag. Detta steg bör vara sådant att det ytterligare stimulerar till att slakten görs i kontrollslakterier, där sakkunnig köttbesiktning sker och de bästa förutsättningarna finns för en hygienisk hantering av slaktmaterialet.

Veterinärstyrelsen anser inte praktiskt lämpligt att införa totalt köttbesiktningstvång för fjäderfä utan rekommenderar att möjlighet ges till införande av slakteritvång på kommunalt initiativ enligt samma principer som

gäller för annat kött. Kommun bör vid sina överväganden huruvida slakteritvång skall införas även ta hänsyn till de följder detta kan få för sådan slakteriverksamhet inom kommunen som inte fyller fordringarna för fjäderfäkontrollslakterier. Härvid bör kommunen äga besluta om ersättning till ägare av sådan slakterirörelse för viss värdeminskning. Inom kommun där slakteritvång införs blir det vidare automatiskt förbjudet att plocka eller urtaga fjäderfä i sådana livsmedelslokaler som anges i 11 § 2 mom. livsmedelsstadgan.

Styrelsens förslag om slakteritvång beträffande kött av fjäderfä har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissinstanserna.

Utvidgat köttbesiktningstvång. Husbehovsslakt. Veterinärstyrelsen anför att vid utformningen av bestämmelserna i köttbesiktningsslagen om köttbesiktningstvång var avsikten att lämna utrymme för den traditionella s. k. hemslakten eller husbehovsslakten. Härmed har enligt styrelsen menats slakt för det egna hushållet som djurägare själv utför eller låter utföra på fastighet, som han brukar eller bebor, av enstaka djur som uppfötts på fastigheten. Styrelsen menar, att författningstexten emellertid medger att även andra hushåll än sådana, där en hushållsmedlem äger och föder upp djur, undandrar sig besiktningss- och slakteritvånget. Ett tillvägagångssätt, som styrelsen funnit under senare år har börjat tillämpas i allt större omfattning, är att djurägare föder upp ett antal grisar, ordnar formell försäljning av dem till olika personer redan under uppfödningstiden, slaktar eller låter slakta grisarna och levererar köttet obesiktigt till köparna. Genom ett sådant förfarande slipper kontrahenterna erlagga slaktdjurs- och köttbesiktningssavgift. Förfarandet är också förenat med hygieniska risker. Styrelsen anser det nu ofrånkomligt med en lagändring för att stävja en fortsatt utveckling i denna riktning. Utgångspunkten bör vara ett totalt besiktningstvång som även omfattar djurägarens egen konsumtion. Styrelsen konstaterar att detta innebär en ny princip på förevarande författningsområde men att exempel på ett sådant långtgående tvång finns i utländsk lagstiftning. Med den nya principen om besiktningsskyldighet kan överträdelse av huvudregeln konstateras redan när ett utanför kontrollslakteri slaktat djur styckas utöver vad som tillåts innan slaktkroppen framläggs för besiktning. Detta innebär enligt styrelsen en väsentlig förbättring av hälsovårdsnämndernas möjligheter att övervaka efterlevnaden. Styrelsen anser emellertid att undantag från ett totalt köttbesiktningss- och slakteritvång bör gälla husbehovsslakt. Styrelsen anser att någon differentiering beträffande olika djurslag som omfattas av köttbesiktningsslagen inte behövs annat än för samernas renslakt för eget behov samt viss älgjakt.

Nuvarande begränsning av undantaget för tillämpningen av slakteritvång till område, som inte är stadsplanelagt, finner styrelsen genom nu föreslagna ändringar och genom möjligheten att i lokal hälsovårdsordning reglera hållandet av djur bli onödig och kunna utgå.

Praktiskt taget samtliga remissinstanser har tillstyrkt styrelsens förslag eller lämnat det utan erinran. *Statens veterinärmedicinska anstalt* ifrågasätter om förslaget gällande slakteritvång bör genomföras nu. *Köttbranschens riksförbund* anser att slakteritvång liksom hittills bör vara beroende på länsstyrelsens beslut efter framställning av kommun. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser det rimligt att begreppet husbehovsslakt inte ges en alltför snäv tolkning. Inom jordbruket förekommer utbyte av tjänster grannar emellan och det är då vanligt att delning sker av hemslachtade djur som ett led i regleringen av mellanhavandena. Det är skäligt att lagändringen inte lägger hinder i vägen för sådant förfarande. *Länsveterinären i Jämtlands län* tror ej att någon ökad kontrolleffekt då det gäller köttbesiktningstvånget kan nås med ett styckningsförbud såsom veterinärstyrelsen föreslagit. Länsveterinären förordar vidare att köttbesiktningstvång och slakteritvång blir tillämpliga på all överlåtelse av köttvara.

Departementschefen

Taxa för köttbesiktning

Enligt köttbesiktningsslagen får kommun ta ut avgift för köttbesiktning. Kommunens fullmäktige beslutar härom. Avgifterna får inte sättas högre än som behövs för att täcka kostnaderna för köttets besiktning och därmed sammanhängande åtgärder. Fullmäktiges beslut skall fastställas av länsstyrelsen för att vinna bindande kraft. Redan vid bestämmelsens tillkomst uttalade departementschefen viss tveksamhet huruvida dessa taxor måste fastställas av statlig myndighet (prop. 1959: 11 s. 73). Statskontoret har nu föreslagit att underställningsskyldigheten slopas och att kommuns fullmäktige själva får fatta slutligt beslut. Länsstyrelsernas handläggning av sådana taxeärenden utgör enligt statskontoret en arbetsuppgift som ligger vid sidan av den normala och länsstyrelserna fastställer nästan undantagslöst den av fullmäktige antagna taxan. Statskontorets förslag tillstyrks av samtliga remissinstanser. Med hänsyn till de angivna skälen och den omständigheten att den enskildes intresse av att kommunen begränsar avgiftsuttagen till självkostnaderna får anses tillräckligt tillgodosett genom möjligheten att anföra kommunalbesvär, förordar jag att underställningsskyldigheten slopas. Detta innebär att 13 § 1 mom. köttbesiktningsslagen ändras.

Slakteritvång beträffande fjäderfäkött

Köttbesiktningsslagen är tillämplig på kött från de vanliga köttproducerande däggdjuren nötkreatur, svin etc. men inte på kött från fjäderfä. Orsaken till att fjäderfäkött sålunda undantagits är de olägenheter som besiktning- och slakteritvång ansetts innebära för handeln med oplockat fjä-

derfä. Slakteritvång innebär att slakt inom visst område får ske endast i offentligt slakthus eller kontrollslakteri. Kött från djur som slaktats inom riket får inom området saluhållas, användas vid beredning av livsmedel, som är avsett att saluhållas, överlämnas till annan för sådan användning eller förvaras på allmän saluplats e. d. endast om djuret slaktats i sådan slakteriinrättning. Om införande av slakteritvång beträffande nötkreatur, får, get, svin, häst eller ren bestämmer länsstyrelse efter framställning av kommun. Före beslut i frågan skall veterinärstyrelsens yttrande inhämtas. Slakteritvång får inte införas om inte kommunen på ändamålsenligt sätt sørjt för att förekommande slakt kan utföras utan tidsutdräkt. Ägare till slakterirörelse kan av kommunen få ersättning för den värdeminskning som fastighet eller inrättning undergår genom att slakterirörelsen måste upphöra som följd av att slakteritvång införs.

Enligt fjäderfäkontrollkungörelsen åligger det den som bedriver yrkesmässig fjäderfäslakt av viss storleksordning att anmäla rörelsen hos veterinärstyrelsen. Inrättning för fjäderfäslakt kan av veterinärstyrelsen ställas under offentlig kontroll och blir då fjäderfäkontrollslakteri.

Veterinärstyrelsen har, med instämmande av samtliga remissinstanser, föreslagit att kött av fjäderfä skall kunna underkastas slakteritvång enligt köttbesiktninglagen. Enligt styrelsen finns f. n. 17 fjäderfäkontrollslakterier i landet, vilka torde svara för ungefär tre fjärdedelar av den totala fjäderfäslakten. Styrelsen anser det troligt att ett genomförande av förslaget leder till att även större delen av den återstående slakten förläggs till sådana slakterier. De inskränkningar ett slakteritvång innebär för handeln med oplockat fjäderfä uppvägs väl av de fördelar man vinner i livsmedelshygieniskt avseende. Jag förordar därför att köttbesiktningens bestämmelser om slakteritvång görs tillämpliga på kött av fjäderfä. Detta leder till ändringar i 1, 3, 10 och 14 §§ köttbesiktninglagen.

Utvidgat köttbesiktningstvång. Husbehovsslakt

Köttbesiktningstvång innebär att kött som är avsett till människoföda skall ha i färskt tillstånd godkänts vid besiktning innan det saluhålls, används vid beredning av livsmedel som är avsett att saluhållas, överlämnas till annan för sådan användning eller förvaras på allmän saluplats e. d. Besiktningstvånget gäller sålunda endast kött som i någon form är avsett för försäljning. Slakteritvång, som jag nyss redogjort för, avser ej sådan slakt av eget djur som sker utom stadsplanelagt område för förbrukning i eget hushåll. Bestämmelserna har, som veterinärstyrelsen framhållit, inte kunnat hindra att de kringgå på så sätt att en djurägare fött upp ett antal svin, formellt sålt dem till olika personer redan under uppfödningstiden, slaktat eller låtit slakta dem och sedan levererat köttet obesiktigt

till samma personer. Ett sådant förfaringssätt har medfört betydande hygieniska risker eftersom stora kvantiteter kött förts ut till konsumenter utan att ha undergått besiktning. Dessutom har vederbörande kunnat undgå att erlägga såväl slaktdjurs- som köttbesiktningsavgift. Veterinärstyrelsen föreslår därför att köttbesiktningsvång och slakteritvång införs även beträffande kött som inte skall säljas eller på annat sätt överlätas. Undantag bör dock göras för kött som framställts vid husbehovsslakt, vilket begrepp veterinärstyrelsen närmare definierar, samt för samernas renslakt för eget behov och för visst älgkött. De föreslagna ändringarna har tillstyrkts av praktiskt taget alla remissinstanser. Jag anser också att det är nödvändigt att komma till rätta med de missförhållanden som veterinärstyrelsen och flera remissorgan påtalat och förordar därför att förslaget genomförs. I fråga om förslagets detaljer vill jag anföra. Köttbesiktningsvånget bör bestämmas så, att kött som är avsett till människoföda skall ha i färskt tillstånd godkänts vid besiktning innan det saluhålls eller överläts till annan, förvaras på allmän saluplats, i försäljningslokal med därtill hörande utrymmen eller i lokal avsedd för beredning av livsmedel eller, om sådant fall inte föreligger, används som livsmedel eller vid beredning av livsmedel. Från köttbesiktningsvång och slakteritvång bör undantas s. k. husbehovsslakt, vilken i författningstexten bör anges som slakt av enstaka djur, som uppfödaren för sitt eget hushålls behov själv utför eller låter utföra på fastighet som han brukar och där djuret är uppfött. En så vidsträckt innebörd av begreppet husbehovsslakt som länsstyrelsen i Stockholms län förordat kan jag alltså inte biträda. Kravet att djuret skall vara uppfött på fastigheten får anses uppfyllt även i sådant fall då djur inköpts som späda och därefter blivit uppfödda på fastigheten. Besiktningsvång och slakteritvång bör inte heller gälla för samernas renslakt för eget behov. Vidare bör nuvarande rätt för jakträttsinnehavare att i vissa fall sälja obesiktigt älgkött ändras till en rätt att förbruka sådant kött i eget hushåll eller att överlämna det till person som deltagit i eller varit behjälplig vid jakten eller är bosatt inom jaktområdet. Nuvarande ordning med slakteritvång i förekommande fall även för husbehovsslakt inom stadsplanelagt område bör, som veterinärstyrelsen föreslagit, slopas, eftersom kommun kan i lokal hälsovårdsordning reglera i vad mån djur får hållas inom sådant område. De ändringar jag sålunda förordat innebär i övrigt inte någon ändring i den nuvarande ordningen som innebär att slakteritvång inte gäller för husbehovsslakt. Mina förslag i denna del föranleder ändringar i 3 och 4 §§ köttbesiktningslagen.

Utöver de ändringar som jag sålunda förordat bör straff- och förverkandebestämmelserna moderniseras.

Lagändringarna bör träda i kraft den 1 juli 1970.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att antaga inom jordbruksdepartemen-

let upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1959: 99) om köttbesiktning m. m.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten